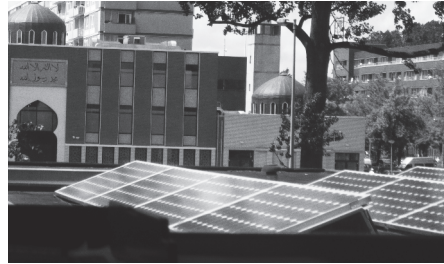

ECOLOGISCHE BEKERING

In zijn encycliciek *Laudato si* benadrukt paus Franciscus het belang van een ecologische bekering. Met het woord bekering geeft hij aan dat het om een proces gaat dat met ons persoonlijk heil te maken heeft. Bekering is het je afwenden van wat kwaad is of kwaad doet en je richten op Degene die ons wezenlijk geroepen heeft. Als mens zijn we geschapen naar het beeld en de gelijkenis van de God die zich laat kennen als Drie-Eenheid. Een God die leeft in verbondenheid met alles en allen. Naarmate we dus nauwer verbonden zijn met de zorg voor de ecologie en het algemeen welzijn, leven we meer in harmonie met de bron van alle leven en in de vrede van God. Naarmate we meer afstand nemen van alle leven, vervreemden we juist van onszelf en groeit de onvrede.

DE OORZAAK VAN DE VERVREEMDING

Het is te eenvoudig om de technische ontwikkelingen als oorzaak van de vervreemding aan te wijzen, want het heeft waarschijnlijk meer te maken met hoe we omgaan met de nieuwe mogelijkheden. In de tijd van Franciscus was de verbondenheid met de aarde en haar natuur nog vanzelfsprekend. In zijn Lofzang prijst Franciscus God door onze zuster moeder aarde die ons voedt en leidt. Men leefde van de

zonnepanelen op het dak

vruchten van de aarde, men leefde met de seizoenen mee en ging slapen als de nacht viel. Door de moderne ontwikkelingen is letterlijk de afstand toegenomen tot het land waarvan we leven: we halen voedsel van ver weg en weten vaak ook niet meer waar ons dagelijks voedsel vandaan komt. Doordat we het voedsel van elders halen, kunnen we niet meer zelf zien hoeveel land wordt gebruikt om in onze behoeften te voorzien en dus ook niet hoe weinig land er voor de behoeften van anderen overblijft!

UITPUTTING

Het is in de huidige economie niet meer onze zuster moeder aarde die ons voedt en leidt. We raken ontaard door onszelf steeds meer los te zien van de rest van de schepping, van God en van ons eigen lichaam. Uit veel oude spreekwoorden kun je afleiden hoe lichamelijke klachten werden gezien als signalen van mentale en/of

sociale aard als onderliggende oorzaak. Denk maar aan spreekwoorden als 'je neemt te veel op je nek', 'ik heb heel wat op mijn lever', 'het komt mij de keel uit'. De mogelijkheid om met een pilletje of met andere, technische, oplossingen de pijn te onderdrukken, kan ertoe leiden dat we onze grenzen verleggen en het eigenlijke, vaak relationele, probleem negeren. Waar we vroeger met de kippen op stok gingen, verleggen we met kunstlicht en soms met een peppilletje onze grenzen. Zoals we de aarde uitputten zonder het te merken, zo kunnen we ook roofofbouw op onszelf plegen.

TECHNOCRATIE

In zijn encycliek verzucht paus Franciscus dat, met de moderne wetenschap, we de wereld niet meer zien als een relationeel geheel maar als een verzameling onderdelen van een grote machine. Als er dan iets verkeerd gaat, wordt er gekeken naar een oplossing voor het probleem, zonder dat er veel nagedacht wordt over de gevolgen die 'de oplossing' voor andere delen kunnen hebben. Plastic werd ooit als

oplossing voor een probleem bedacht, maar inmiddels bevindt veel van dat plastic zich als een gigantische drijvende soep in de oceaan en kom je het overal in dieren tegen. Een andere 'oplossing' voor een probleem was de één-kind politiek in China, maar na alle gruwelijke, mensonterende gevolgen is men daarvan teruggekomen. Ook de honger in de wereld wordt gezien als een technisch probleem. Als er maar meer geproduceerd kan worden zou het probleem zijn opgelost. Hierbij wordt voorbijgegaan aan het feit dat er momenteel meer mensen kampen met overgewicht dan er mensen zijn die sterven van de honger. Bovendien wordt in de westerse wereld zoveel voedsel weggegooid, dat alleen al de helft genoeg zou zijn om de honger de wereld uit te krijgen. Het probleem van honger is een sociaal probleem, doordat we niet genoeg rekening met elkaar houden en de aarde en onszelf steeds meer uitputten.

RELATIES HERSTELLEN

De weg naar een ecologische bekering is die van soberheid met tevredenheid, zoals de paus het noemt. Hierbij mogen we misschien ook wel denken aan de weg van armoede met vreugde van Franciscus (vgl. Wijsheidsspreuk 27). Het is het besef dat we alles gekregen hebben, en geen eigenaar maar beheerder zijn van de schepping.

Het is opnieuw ons realiseren dat wat we krijgen altijd van iets of iemand is, zoals de kleding of het voedsel dat we kopen bijvoorbeeld. Kan het ons schelen wie dat gemaakt heeft? Als we weten dat het goedkoper is doordat kinderen onder erbarmelijke omstandigheden moeten werken, kopen we het dan nog steeds? Als we weten dat het milieu wordt gespaard en de mensen een eerlijke prijs krijgen, willen we dan meer betalen? Zijn we bereid met minder genoeg te nemen als we weten dat we daarmee de ecologische balans en het algemeen welzijn vergroten?

NATUURLIJKE BALANS

Het belang van kleine dagelijkse handelingen kan niet genoeg onderstreept worden, zegt paus Franciscus. Het zit hem in een levenshouding waarin we meer door de schepping verbonden zijn met God. De schepping is een geschenk van God. Moeten we daar dan niet zorgzaam en in dankbaarheid mee omgaan? Laten we onze dankbaarheid tonen door een milieuvriendelijk huishouden, zoals: afval scheiden, spaarzaam gebruik van energie en water, vaker het openbaar vervoer nemen, en meer zonne- en windenergie benutten. Laten we meer met de seizoenen meeleven door het kopen van groente en fruit van het seizoen en uit je eigen regio, en liefst bio-

logisch, fairtrade en vegetarisch (of voor wie echt niet zonder kan: vlees met mate). Laten we vooral niet vergeten te genieten van het eten, van de natuur en de verwondering en interesse voor de verscheidenheid van mensen en de cultuur. Juist door te wandelen of met anderen onderweg te zijn, raken we ook in contact met de natuur en kan onze verbondenheid versterkt worden met een rijke verscheidenheid aan mensen voor wie de aarde ook ons gemeenschappelijk thuis is.

GVES

In de commissie Gerechtigheid, Vrede en Eerbied voor de Schepping (GVES) zijn we met zusters en broeders van de OFS, de Clarissen en de Franciscanen bezig om *Laudato sí* handen en voeten te geven. De Clarissen stellen een kookboek samen dat in het najaar zal verschijnen. Vanuit ervaringen binnen gemeenschappen, kloosters en broeder- en zusterschappen willen we daarnaast nog meer inspirerende verhalen en praktische tips delen. Laten we onze dankbaarheid voor Gods goede gaven in broeder- en zusterschap groeien, in verbondenheid met de hele schepping en in zorg om het algemeen welzijn van allen die het gemeenschappelijk huis, genaamd 'aarde', delen.

Roland Putman ofm